

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

Cap. XIX. De irregularitate orta ex Officio, & ratiociniis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

delictum hæresis à Patre. Quarto, nec, qui nascitur à Patre hæretico in iis regionibus, ubi crimen hæresis infamiam non affert, ut in Anglia, & multis Germaniæ partibus. Quinto, nec filius, qui patrem hæreticum Inquisitoribus denunciavit.

12. Præterea communis opinio (de qua tamen Tollerius lib. 1. cap. 25. num. 8. dubitat, quia Textus non sunt clari) docet etiam descendentes modo dicto à Fautoribus, & Receptoribus Hæreticorum infici eadem irregularitate. Sed certè negandum, prædictos descendentes esse irregulares, quoad suscipiendos, exercendosque Ordines; solum enim sunt irregulares, quoad Officia, & Beneficia Ecclesiastica (& quidem cum prædictis quinque exceptionibus) sicut quoad hæc, solum sunt irregulares ipsi Fautores, & Receptores, ut diximus n. 4. Ratio est, quia iura loquuntur de prædictis descendentes solum eos remouent ab officiis, & beneficiis: at Ordo, nec Officium est, nec Beneficium. Ita G. Hurt. de irregul. d. 2. d. 3. num. 9. & Gibalinus de irregul. cap. 5. quest. 4. num. 2.

13. Denique hic per occasionem nota, doceri ab Avila quem citat, sequiturque Gasp. Hurt. loc. cit. ex quorundam Doctorum praxi, Constitutiones Pii IV. cum extensione Gregorii XIII. prohibentium descendentes Hæreticorum, Iudaorum, & Sarracenorum, ne suscipiant Ordines, non esse usu receptas.

§. II. Quis dispenset irregularitatem ex hæresi.

1. DE Summo Pontifice non est dubium, de Prælati Regularium, & Commissario Cruciatæ dixi breviter supra cap. 15. §. 18. Hic ergo solum debet esse sermo de Episcopis, Episcopali quoque Iurisdictione fungentibus.

2. Ex suppositione sententiæ aliquorum dicentium, oriri irregularitatem ex hæresi occulta, Dico, esse valde probabile, eam posse ab Episcopo dispensari. Cum enim Tridentinum concedat Episcopis, eos dispensare posse in omnibus irregularitatibus ex delicto occulto provenientibus, & ex probabili sententiâ, quam alibi diximus supponamus, hanc potestatem non esse ab ipsis ablatam à Bulla Cœnæ, si quis potest eos dispensare, etiam in hac irregularitate ex hæresi occulta.

3. Dico secundo, Episcopum non posse dispensare in irregularitate orta ex delicto hæresis publico, vel deducto ad forum contentiosum: id, quod constat ex dicto Trident. sess. 24. c. 6. de Ref.

4. Solum hic non erit inutile scire, aliquos, ut Ioan. Præp. de irreg. d. 5. dub. 7. Santarellum de hæresi cap. 25. dub. 21. Castrop. mox citandum, docere, Episcopum posse ad usum aliorum Ordinum, præter usum Sacerdotii, dispensare eum (utique reconciliatum) qui Ordines suscepit ante lapsum in hæresim: quod certè improbabile non est. Ita ex Decreto Pii V. apud Peñam in Diver. Inquisit. p. 3. comm. 175. insinuatque Sanch. in Decal. lib. 2. cap. 25. n. 5. Azor. p. 1. lib. 8. cap. 2. §. 8. Castrop. de Cens. d. 6 p. 19. §. 4. n. 2. Et hic per hanc occasionem adverte, Primum V. prohibuisse, ne Inquisitores ipsi dispensarent Presbiteros conversos ab hæresi ad Missam celebrandam: quod vide latius apud Santarellum de hæresi cap. 25. dub. 3. num. 6.

CAPVT XIX.

§. I. De Irregularitate orta ex administratione officii temporalis, & obligatione ad rationem.

1. AFFinis est hæc irregularitatis causa ei, quæ aliquanto superius dicta est, à defectu libertatis, per utramque enim est quis alteri obligatus.

Qui ergo sunt adstricti ad administrationem rerum

temporalium alterius, & ad reddendam de ea rationem, sive quoad actiones, quas tempore administrationis exhibuerunt, sive quoad bona, quæ tunc administraverunt, & 3. dist. 51. & C. 3. dist. 54. dum ea obligatio per se sic enim obligati, sunt minus apti ad functiones Sacras ac divina officia.

2. Sub nomine autem horum administratorum, quo uno nomine, Curiales appellant Sacri Canones, comprehenditur quilibet administrator rerum publicarum, puta Thesaurarius, Depositarius publicus, Advocatus, Actor, Executor, Magistratus, quos iuratos nos appellamus, Iudex, Capitaneus, Prætor, Sates, Solicitor, Procurator, Commissarius, Nuntius publicus. Comprehenditur etiam, ut notat Suar. d. 51. de cens. §. 3. n. 9. G. Hurt. d. 2. de irreg. dist. 18. Castrop. de cens. d. 6 p. 13. n. 7. Procurator petitor æ privata, quicquid neger Toleros, n. 10. Feudatarius, qui obligatur obsequia personalia Domino Feudi exhibere, Dux, Miles, Atcis Praefectus, Tutor, Curator.

Excipiuntur tamen Administratores Episcoporum, & rerum Ecclesiasticarum, quavis temporalium, immo, & Tutores pauperum, seu miserabilium personarum, & que adeo Viduarum, Pupillorumque valde indigentium, seu alio adjutore carentium: hæc enim cum sint opera pietatis, Clericalem statum nequaquam debeat, immo in praxi video, aliquibus in locis, nullum Tutorem expelli ab Ordine: unde colligo, hæc in re multum valere consuetudinem, & morem Ecclesiæ. Excipiuntur item saltem ex consuetudine, & tacita Pontifici concessione Consilarii Regii tractantes res curie dumtaxat. Hæc fusiùs tractata habet apud Suarium Gelpareum Hurtadum, Layman, Castropalum, etiam alioque.

3. Quoniam vero hæc, quæ dicimus, tria involvunt. Primo, officii administrationem. Secundo, obligationem ad reddendam rationem. Tertio, post redditam rationem, obligationem ad solvendam summam aliquam pecuniæ, vel ad luendam aliam penam ipsi veli danti. Ideo non ignores, irregularitatem hanc oriri ex sola officii administratione, & item (ex mea, aliorumque sententia contra Tollerum apud G. Hurt. l. c.) ex sola obligatione ad rationem, quod solet venire, quando, depositio officio, nondum parti in Rationem satisfactum est, & multo magis ex utraque. At ex obligatione ad solvendam penam post redditam jam rationem, diffinguendum est.

4. Si post redditam rationem, nullo interveniente dolo, remaneat quis adstrictus æti alieno, vel penæ non infamæ, probabilis est, secundum Suar. loc. cit. num. 21. Castrop. loc. cit. n. 11. G. Hurt. loc. cit. Diana p. 4. trad. 2. ref. 98. non esse prohibendum ab Ordine, quia jura de hac re (quæ cum sunt odiosa, sunt restringenda) loquuntur de obligato ad rationem, non vero de obligato ad solvendam debitam ex datis jam rationibus, sicuti, nec loquuntur de debitis ex aliis contractibus, nam propter, si ex contractu v. g. mutui, vel emptionis, vel de pretio & similibus nullam administrationem alterius continere, quamcumque summam alteri debeas, irregularis ex hac capite non eris.

At, si remaneat adstrictus ex dolo, vel certè, si probabiliter timeatur, ne moveatur lis de dicto dolo, erit ex capite infamæ, vel probabilis periculi, ne succumbat liti, infamis sit, erit, inquam, arcendus ab Ordine, donec lis finiat.

Debet tamen definiri tempus ad litem terminandam, ne adversarius nimis in longum eam trahat, ut rectè notat Sayrus, de Censur. lib. 6. cap. 14. numero 8.

5. Inquires: Si quis, dum est in officio publico, & dicitur (sanè cum peccato gravi, quia prohibitio de re gravi est) licite poterit Sacras functiones peragere, & in officio persistere.

6. Respondeo, nequaquam cum Sayr. loc. cit. & To-

let *lib. 1. cap. 3.* cum enim hic, durante officio, vel obligatione ad ratiocinia, sit irregularitate irretitus, liber non erit, ut possit accedere ad altare: quicquid dicat Bonacina de *Censur. d. 7. §. 2. p. 4. n. 3. V. Tertio in oblig.* inducens quemdam Textum, qui, si penetretur, id non dicit. In id, si quis nondum absolutus à ratiociniis initietur, debent illius bona tradi creditoribus. Quod si ea non sufficiant, reliqua tenebitur Episcopus, qui illum initiavit, si id scienter fecerit, compensare. *Leg. Sayr. l. c. Vgol. de Irreg. c. 5. §. 8. §. 1. n. 9.*

7. Quod si administratio, vel obligatio ad ratiocinia superveniat jam legitime ordinato, inferere irregularitatem.

Respondeo. Non inferere, quia jura semper loquuntur de eo, qui Ordinem non habet, prohibentque, ne quis ordinari possit: At nihil loquuntur de jam ordinato. Ita *Vgol. irreg. l. c. num. 8. Innoc. c. unic. de oblig. ad ratiocin. & alii.*

§. II. Quomodo cesset irregularitas.

1. **C**essabit sine dubio, si dispensetur quis à potente hanc dispensationem concedere, de quo, mox. Verum alio item modo, quasi ex natura sua cessabit, si primo, officium deponatur. Secundo, si reddatur ratiocinium, vel saltem praestetur pignus, seu fidejussio, qua quis administrationis rationem se redditurum promittat, vel in causa motae litis ratiocinii causam assumit. Tertiò, si quis bonis cedat, eo modo, quo non reddatur infamis, quod certum est in Clerico confugiente ad remedium capitis de *solutio*. Odoardi, ob quod non incurritur infamia, neque mendicitas. Ita *Suar. d. 5. l. de cens. sect. 5. n. 26.*

§. III. Quis dispense in irregularitate ex officio, vel obligatione ad ratiocinia?

1. **N**on nisi Summus Pontifex, dum durat Officium, vel dicta obligatio, iis enim non durantibus, jam cessare irregularitatem, diximus modo. Episcopus non posse, certum est, quia haec potestas nullibi ipsi concessa est.

CAPVT XX.

De Irregularitate orta ex Paupertate.

§. I.

1. **T**ametsi paupertas propriam irregularitatem nequaquam pariat, quia tamen hominem non solum in Religione profectum impedit ab ordinibus, praesertim Majoribus; ideo de ea hic nonnulla sunt afferenda. Nonnulla, inquam, plura enim de ea diximus, cum de patrimonio ordinandi locuti sumus. Hic igitur notanda sunt tantummodo quatuor.

2. Primò, pauper in hac materia ille dicitur, qui congrua sustentatione caret. Quare, si quis locupletare gaudens patrimonio, ita tamen aere alieno gravatur, ut eo pro creditoribus subducto, ipsi non remaneat, quo honestè vivat, pauper est, non ad ordines admittendus. Ita *Suar. de cens. d. 5. l. sect. 3. num. 25. Filliuc. tr. 19. cap. 7. num. 20.* at, si condonationem à creditoribus habeat, vel commoda sustentatione servata; reliquis bonis cedat, modo non inducente, pro consuetudine regionis, infamiam, seu notabile dedecus, ad ordines admitti utique potest, ut dixi *cap. praeced.*

3. Si quis, modo dicto pauper, ordinetur, peccare mortaliter diximus cum de Ordine: at si jam (esto cum peccato) iniurius fuit. Inquire primo, an licet, durante paupertate, Ordinem exerceat, Missam v. g. celebrando? Secundo, an incurrat celebrando, aliquam poenam?

4. Respondeo. Ad primum, puto illicitè moraliter celebrare. Sicut enim, qui ante aetatem scienter promoveri se sinat, peccat celebrando, nondum adveniente perfecta aetate, quia, ut alibi supra diximus, irregularitas, quae prohibet hominem promoveri, prohibet, ne sic promotus ante dispensationem susceptum ordinem exerceat: ita in casu, de quo agimus. Neque, dicas si promotus cum patrimonio illud amittat, non prohiberi Missam celebrare; ergo, nec debere prohiberi, praedictum non habentem patrimonium: ne id dicas, inquam, nam, praeterquam quod, si illicitè amittat, saltem ab Episcopo est arcendus ab altari, donec sufficienter patrimonio fulciatur; certè est manifesta disparitas; ille enim initiatus fuit, existens in paupertate, atque adeo cum impropria irregularitate, hic vero fuit initiatus cum sufficienti patrimonio, atque adeo non cum irregularitate.

5. Ad secundum, Non invenio aliam poenam in jure communi.

§. II. Qui dispensat in Irregularitate orta ex paupertate?

1. **C**ertum est primò, Pontificem dispensare posse, ut pauper promoveatur.

2. Certum est secundo, non posse Episcopum, propter rationem toties dictam, quia inferior Papa non potest dispensare in legibus juris communis.

3. Certum est tertio, tunc solum posse Episcopum admittere pauperem ad Sacros Ordines, quando de Beneficio, vel alimentis illi provideat. Sed hoc non est dispensare in paupertate, sed paupertatem tollere.

CAPVT XXI.

De Irregularitate orta ex defectu aetatis Remissè.

Et quisnam in illa dispense?

1. **D**e hac latè diximus in *tr. de ord. cap. 6. ibid. c. 12. n. 16.* addidimus, cum, qui ante requisitam aetatem se initiari permittit, incidere in suspensionem, unde, si ante dictam suspensionis dispensationem ordinibus utatur, incidere in irregularitatem, ut habuisti in superioribus cum de *irregul. ex violatione censuræ c. 14. §. 3.*

2. Remanet igitur hic, tanquam in suo loco, indicare, quo modo tollatur ejusmodi aetatis defectus.

3. Breviter, amoveatur duobus modis. Primo, ipso temporis decursu, adveniente enim definita aetate, jam evolat irregularitas ex aetate procedens. Averte praedictam suspensionem contractam ab eo, qui ante aetatem se initiari permittit, & praedictam irregularitatem, quam fortè contraxit exercendo ordines cum suspensione, nunquam tolli, nisi per legitimam dispensationem, ut rectè notat *Valentia, t. 4. d. 19. p. 6. §. 2. & Sayr. de censur. l. 6. cap. 12. n. 12.*

4. Secundo, amoveatur per dispensationem, non nisi à Pontifice concedendam, tum, si quis promoveri ad Ordines velit; tum, si velit in iis ministrare ante aetatem requisitam; Cum epim *ibid. n. 7.* Castropal. de *censur. disput. 6. part. 11. n. 2.* alique; Regula Generalis alia dicta sit, ut Irregularitas, quae suspensionem Ordinum impedit, eadem impediatur usum eorumdem, debet etiam ad ministrandum ante aetatem, tibi, quamvis Ordinato, accedere dispensatio potentis eam concedere, qui unus est Pontifex, cum Episcopis nihil circa hoc concessum habeatur in Jure.